

> Retouradres: Postbus 16164 | 2500 BD | Den Haag

NCTV
t.a.v. P.J. Aalbersberg
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Bezoekadres:
Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag
T 088 9846 300
www.scp.nl

Inlichtingen bij
Debbie Verbeek-Oudijk
E d.verbeek-oudijk@scp.nl
M 06 1111 9255

Ons kenmerk
SCP-2021/1181

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de
datum en het kenmerk van
deze brief.*

Datum 30 april 2021
Onderwerp Sociaal maatschappelijke reflectie mogelijke maatregelen Covid-19

Geachte heer Aalbersberg,

Belangrijk onderwerp in het Catshuis overleg op 2 mei 2021 en de besluitvorming in de MCC19 van 3 mei 2021 is de continuering dan wel mogelijke versoepeling van de maatregelen uit de tweede stap van het openingsplan. De mogelijke versoepelingen die ter discussie staan betreffen het onder voorwaarden verruimen van sporten buiten, het heropenen van binnensportlocaties en locaties voor cultuurbeoefening, het openen van recreatie en doorstroomlocaties buiten en de mogelijkheid om op een aantal aspecten te versnellen en te verruimen door de inzet van toegangstesten.

We schetsen u de meest zwaarwegende maatschappelijke effecten van enkele van de maatregelen, zonder deze af te zetten tegen besmettingsrisico's. Het wegen van epidemiologische effecten (op basis van het OMT advies) ten opzichte van maatschappelijke effecten (op basis van dit advies) is een politieke weging. We verwijzen tevens naar de sociaal maatschappelijke reflectie van 8 april 2021 waarin wij enkele aandachtspunten schetsten rondom het proces en de onderbouwing van het openingsplan.

Sportbeoefening binnen en buiten

- Uit onderzoek van de RIVM-gedragsunit blijkt dat sportdeelname in alle leeftijdsgroepen is gedaald. In totaal is ruim 40% van de deelnemers aan het onderzoek (veel) minder gaan sporten en bewegen vergeleken met de periode voor de coronamaatregelen. 17% geeft aan dat zij juist (veel) meer sporten en bewegen.
- Bewegen en sporten kennen niet alleen positieve gevolgen voor de volksgezondheid, maar ook voor het individueel mentaal welbevinden. Het levert een hogere eigenwaarde, een betere emotieregulatie en minder angstige en depressieve gevoelens op. Het toestaan van extra mogelijkheden om te sporten levert naar verwachting een positieve bijdrage aan de lichamelijke en psychische gezondheid.
- Het sporten in teamverband heeft een belangrijke sociale waarde. Het sporten in groepsverband is niet alleen bij sportverenigingen, maar ook bij fitnesscentra, maneges of zwembaden, bedrijfssport of sport via zorginstellingen heel gebruikelijk. Ook informeel wordt vaak in groepsverband gesport. Het houden van anderhalve meter afstand is bij sport in groepsverband vaak niet mogelijk.

- Jongeren sporten over het algemeen meer dan ouderen. Sportende jongeren hebben meer zelfcontrole, zelfvertrouwen en gevoel voor sociale normen dan jongeren die niet sporten.

Cultuurbeoefening en cultuurparticipatie

- De culturele en creatieve sector is goed voor 320 duidend banen en 4,5% van onze totale werkgelegenheid. Creatieve ondernemers, kunstenaars en verenigingen zijn hard geraakt door de crisis.
- Bijna twee derde van de bevolking doet in de vrije tijd eens of vaker per jaar aan cultuurbeoefening, ruim 40% doet dat eens in de maand of vaker
- Voor 80% van de cultuurbeoefenaars is de beoefening een solistische bezigheid. Daarnaast is er sprake van formele collectieve cultuurbeoefening, waarbij er sprake is van lidmaatschap of van een lessituatie, en informele collectieve cultuurbeoefening (vaak in de muziek).
- Vrijtijdsbesteding waaronder cultuurbeoefening, draagt bij aan ontspanning, ontmoeting, ondersteuning en onderscheiding, en kan er juist in tijden van tegenslag enorm toe doen. Het draagt ook bij aan identiteit(svorming) en ervaren steun.
- Cultuurbeoefening is een vorm van participatie die bij kan dragen aan verbondenheid tussen mensen en groepen met verschillende achtergronden. En juist die verbondenheid is belangrijk tijdens een pandemie: sociale samenhang is de fundering om samen deze crisis door te komen.
- Voor veel kinderen en jongeren vormt het bezoek aan de muziekschool of het doen van andere culturele of creatieve activiteiten een belangrijke educatieve aanvulling op hun onderwijs.

- Digitale mogelijkheden van cultuurparticipatie kunnen de beleving en sociale effecten van een live-bezoek niet evenaren. Het beperken van veel van deze vormen van vrijtijdsbesteding is voor velen dan ook een groot gemis.
- Beperkte (culturele) participatie kan mogelijk extra negatief uitpakken voor kwetsbare mensen die juist daar (nog) een stuk van hun welbevinden aan ontnemen, zoals ouderen, mensen zonder werk, en mensen met gezondheidsproblemen.

Openen doorstroomlocaties / recreatie buiten

- Het openen van doorstroomlocaties geeft mensen meer mogelijkheden voor activiteiten buitenshuis. Een groep mensen heeft daar sterke behoefte aan en het openen van de locaties kan een bijdrage zijn aan een verbetering van hun (fysieke en mentale) welbevinden.
- Met name mensen in steden hebben zelf vaak weinig leefruimte en delen de buitenruimte zoals parken met velen. Het openen van doorstroomlocaties kan de druk op die buitenruimte verlichten.

30 april 2021

Ons kenmerk
SCP-2021/1181

1,5m in het onderwijs

- Het loslaten van de 1,5 meter maatregel in VO, MBO, HBO en/of WO maakt het mogelijk dat meer leerlingen fysiek onderwijs kunnen volgen, maar kan ook het gevoel van veiligheid voor sommige personeelsleden en leerlingen verminderen en onderwijsparticipatie belemmeren van degenen met een kwetsbare gezondheid (van henzelf of van naasten).
- Fysiek onderwijs draagt bij aan sociaal contact en vergroot de opbrengst van het onderwijs, en kan zodoende bijdragen aan het welbevinden van scholieren en studenten. Het vergroten van de mogelijkheid om fysieke lessen te volgen heeft dan ook positieve gevolgen voor leerlingen en studenten.

Advies

Samenvattend en in overeenstemming met eerdere adviezen adviseert het SCP het kabinet de genoemde aandachtspunten en maatschappelijke effecten van de maatregelen Covid-19 mee te wegen in de besluitvorming in de week van 3 mei 2021 en ook helder te communiceren dat deze afweging is gemaakt. De inzet van toegangstesten voor versnellingen en verruiming, het al dan niet verplichten hiervan en de bijbehorende wijze van financiering zijn bij uitstek een politieke keuze. We adviseren hierbij aandacht te hebben voor mogelijk ongelijke toegang tot voorzieningen voor lage inkomensgroepen wanneer kosten van toegangstesten door individuen worden gedragen. Daarnaast adviseert het SCP om de doorwerking van eerdere versoepelingen in het oog te houden om zo inzicht te krijgen in welke mate negatieve maatschappelijke effecten van maatregelen worden gemitigeerd.

We zijn uiteraard bereid tot een andere toelichting op onze aandachtspunten en op het advies.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. Kim Putters
Directeur Sociaal en Cultureel Planbureau